

MYÖHEMMÄT SYNTYMÄT

6.4.1919

Näimme viime kerralla, että kun ihmisen sielu jälleensyntymien pitkässä sarjassa on ryhtynyt kulkemaan — niin kuin sitä on myös sanottu — ylöspäistä kaarta, silloin sielulla on edessään muutamia läksyjä yhteiskunnassa, joka on niin rakennettu, että siinä on työ jaettu eri luokkien kesken, alkuperäisesti neljän yhteiskuntaluokan kesken. Näimme viime kerralla, kuinka sielu ruumistuessaan eri yhteiskuntaluokkiin saattaa oppia eri luokkien läksyt, tosin puhtaassa muodossa vain alkuperäisessä yhteiskunnassa, sillä nykyinen yhteiskunta ei ole niin rakentunut, sen olot eivät ole samanlaiset kuin alkuperäisen yhteiskunnan. Näimme, että sielu saattaa kuulua vuoronperään näihin eri luokkiin, ottaa osaa yhteiskuntaelämään ja oppia jokaisen luokan läksyn: ensiksi työn, sitten yhteisen hyvän, se on, jonkun verran epäitsekkyyttä, että osaa ajatella toisia, sitten kyvyn ottaa vastaan velvollisuuksia ja puolustaa hengellään isänmaataan ja lopuksi viisaan älyn käytön. Nämä neljä totuutta ilmenee yleensä henkisessä viisaudessa totuudenetsijälle. Ne ovat ne neljä läksyä, joita sielun pitää oppia. Ja kun sielu on oppinut, mitä on palveleminen, mitä kasvatusta, mitä henkinen elämä, mitä usko Jumalaan ja lähimmäisen rakkaus, kun se on näistä kuullut ja oppinut ymmärtämään näiden hengen ja merkityksen, niin silloin se asetetaan koetukselle. Se on käynyt koulua, ja nyt se asetetaan tutkittavaksi. Se on kulkenut läpi älyllisten ja siveellisten kehitysjaksojen ja nyt on sen edessä itsekasvatuksen pitkä taival.

Tällä taipaleella on eri kohtia, joita nimitetään eri nimillä: puhdistuksen tie ja varsinainen vihkimysten tie. Nyt on ihmisen sielun edessä itsekasvatuksen tie, ja ennen kuin sielu kykenee sitä kulkemaan, on sen pitänyt oppia tiettyjä läksyjä siveellisessä elämässä ja suorittaa jonkinlainen tutkinto. Viime kerralla jo näimme, mikä se tutkinto on. Se ei ole sellainen tutkinto, joka näyttää millainen ihminen on personallisessa mielessä, vaan tämä tutkinto, joka sielulle asetetaan, sisältää aivan muuta. Tässä tutkinnossa sielun on osoitettava ymmärtävänsä, mikä on henkinen tie, ja mikä on itsekasvatuksen syvin merkitys. Tähän tutkintoon joutuminen on verrattain harvinainen tapaus, sillä kaikki ihmissielut eivät siihen kykene vastaamaan, eikä kaikkia voi edes asettaa tutkittaviksi. Viime kerralla näimme, miten tämä tutkinto tapahtuu, että silloin ihminen syntyy sellaisiin oloihin tässä fyysisessä maailmassa, ettei hänelle anneta mitään. Hän ei saa osakseen rakkautta eikä hyvyttä, hän ei saa koulukasvatusta eikä oppia, hän ei saa osakseen lainkaan sitä, mitä muuten aivan luonnostaan lankeaa sivistyneeseen yhteiskuntaan syntyneille ihmisolennoille. Hän syntyy niin vaikeisiin olosuhteisiin, että häneltä kaikki kielletään. Elämä asettaa hänet kysymyksen eteen, elämä asettaa hänet sellaiselle koetukselle, että se kysyy: ”Rakastako sinä sivistystä, tahdotko sinä saada itsellesi sivistystä, vaikei sinulla ole mitään, osaatko sinä panna arvoa viisaudelle? Tahdotko saada oppia, tahdotko pyrkiä eteenpäin kaikessa henkisyydessä, kaikessa viisaudessa? Osaatko ymmärtää, että viisaus on kaikkein tärkeintä, että henkinen viisaus on kaikista korkein asia yleisessä kulttuurissa? Osaatko panna arvoa sille, vaikka sinulle itsellesi ei ole annettu mitään?”

Tämä on se kysymys, eikä vastaus siihen ole niin hirmuisen vaikea. Sielun pitää näyttää omassa elämässään, että se osaa panna arvoa sivistykselle; että se panee arvoa opetukselle, jota se on ennen saanut. Sen pitää näyttää, että se rakastaa työtä, että se ajattelee toisia ihmisiä, että se tahtoo oikeutta. Ei niin, että se asettaisi oman oikeutensa toisten oikeuden edelle, vaan niin, että todellinen oikeus, puhdas oikeus on kaikessa hänen silmämääränään. Sielun pitää näyttää, että totuus, henkinen sivistys, uskollisuus totuuden hengelle on määrävänä hänen sisällään, että se on hänelle korkeinta ja että hän tahtoo siihen ennen kaikkea pyrkiä ja sille uhrata kaikkensa.

Me näemme, että tällaisia ihmisiä on olemassa meidänkin kansassamme. Me olemme saattaneet välistä suorastaan haaveilla, että meidän kansamme, Suomen kansaan on paljon syntynyt näitä sieluja, ja me olemme nähneet, ettei se ole ollut pelkkää haavetta, vaan että se on totta. Kun luomme silmäyksen kansamme historiaan, niin huomaamme, että siihen on syntynyt paljon ihmisiä, joilta heidän elämänsä ja sielunsa pitkässä kehityksessä on kysytty juuri näin: ”Rakastatko viisautta ja henkistä kulttuuria yli kaiken, tahdotko mennä eteenpäin kaikessa

henkisessä kulttuurissa?” Me näemme, että Suomen kansassa on paljon näitä ihmisiä. Ei tarvitse katsoa taaksepäin historiassa kuin muutamia vuosikymmeniä voidakseen nähdä, kuinka Suomen kansassa on elänyt ja elää paljon yksilöitä, jotka vaikka elämä on heiltä paljon kieltänyt, kuitenkin ovat koettaneet nousta. Ei ole kysymys ulkonaisesta, vaan siitä, että kun elämä kieltää ihmiseltä kaiken, niin ihminen itse sanoo itselleen: ”Sille ja sille panen arvoa. Vaikka elämä kieltäisi minulta kaiken, vaikka ihmiset ovat minulle pahoja ja yhteiskuntaolot vääriä, niin että ne eivät anna minulle sitä mahdollisuutta oppiin ja sivistykseen, jota sisimmässäni kaipaan, niin koetan sitä itse hankkia itselleni kaikesta huolimatta, sillä sivistyksen ja viisauden saavuttaminen on minulle niin arvokas ja pyhä asia. Minä tahdon kasvattaa itse itseäni, minä tahdon pyrkiä eteenpäin kaikessa inhimillisessä viisaudessa, kaikessa kauneudessa, kaikessa totuudessa!”

Me näimme, että Suomen kansassa on paljon näitä ihmisiä, kuinka meidän kansastamme on noussut niitä, jotka ovat tahtoneet hankkia itselleen sivistystä ja ovat siinä ankarien ponnistusten jälkeen onnistuneet, vaikka elämä on ollut heitä vastaan ja heillä on ollut vain hyvin vähän tilaisuutta koulun käyntiin.

Kun nyt ymmärrämme, mikä on tarkoituksena tällaisella niin sanoaksemme negatiivisella ruumistuksella, tällä tutkintoyntymällä eli harvojen tutkinnolla, niin voimme kysyä: Mitä on se uusi elämä, joka ihmiselle avautuu ja häntä kutsuu tämän jälkeen? Kun ihmisen sielu pannaan näin koetukselle, niin se koetus on henkistä laatua ja lähtöisin siveellisestä motiivista. Ja kun ihminen omaksuu tähän henkisen motiivin, henkisen pyrkimyksen, silloin hänelle avautuu uusia näköaloja, hänelle avautuu uusi inhimillinen elämä. Kun hän on ensin ponnistellut vaikeissa olosuhteissa, niin lopulta on kuin hänen silmänsä menisivät auki. Hänen silmänsä menivät auki ja silloin hän ymmärtää inhimillistä elämää aivan uudella tavalla. Hän alkaa nähdä, että ihmisen elämä on tie, jolla on päämäärä. Se päämäärä on henkistä laatua, ja se tie on henkisen kehityksen tie.

Millä tavalla tämä ensin kuvastuu, millä tavalla se ensin näyttäytyy ihmiselle? Mitä on se uusi puoli, jota sielu alkaa ymmärtää, alkaa nähdä elämästä? Ihminen näkee ja ymmärtää, että ihminen itse, todellinen ihminen, on sielullinen olento. Hänelle avautuu elämästä aivan uusi puoli. Ihminen on tullut tähän elämään sieluna, hän on syntynyt tänne, mutta tämä elämä ei ole hänen omaansa. Hän on täällä aivan kuin vieraana, hän on tullut tänne vain jotakin tarkoitusta varten. Hän ei tunne enää samalla tavalla kuin ennen, hän ei tunne, että tämä elämä on hänen omaansa. Millainen sitten oli ihmissielun tila ennen? Hänen tilansa oli sellainen, että hän aivan varmasti tunsi, että elämä on hänen, että maailma, aineellinen, näkyvä maailma kuuluu hänelle. Ihminen ei ehkä tällä tavalla filosofoi, mutta vaistomaisesti hän elää ja tuntee niin, hän etsii nautintoa ja aineellista hyvää. Kaikkea näkyvään maailmaan kuuluvaa hän tahtoo ja kaikkeen pyrkii. Hän tuntee, että aineellinen maailma on häntä varten ja kaikkia toisiakin ihmisiä varten, ja että hänellä on siihen täysi oikeus. Tämä kuuluu ns. alapäiseen kaareen.

Tämä alapäinen kaari on se, joka vaikuttaa yleensä ihmiskunnassa. Se on alussa tietoisuudeltaan tällainen, että ihminen tahtoo kaikkea tästä elämästä ja rakastaa sitä, hän tahtoo saada kaikkea hyvää, mitä siinä on. Mutta vähitellen hän alkaa tuntea myös ylöspäistä kaarta, mutta ei vielä siitä filosofoi. Jos hän alkaa filosofoida elämää, niin silloin hänessä herää epäily, hän alkaa epäillä elämänsä tarkoitusta. Hän tuntee vaistomaisesti, että elämällä on muukin tarkoitus, että elämässä on myös ylöspäinen kaari, ja silloin hän vähitellen joutuu ristiriitaan ympäristönsä kanssa. Se tulee aluksi esiin aivan pienissä asioissa, tuskin hän itse niitä huomaakaan, mutta vaistomaisesti hän tuntee, että hänen ympäristönsä ei ole aivan ajatustensa mukainen. Ja kun ihminen syventyy tällä tavalla tutkimaan elämänsä, silloin elämä kääntyy sellaiseksi, että hän tuntee itsensä sille vieraaksi. Hän on vieras tälle aineelliselle elämälle, hän ei ole aineellista elämää varten. Ja ihminen kysyy itseltään: ”Minkä tähden minä olen täällä, mikä on minun elämäni tarkoitus?” Ja ihminen huomaa, ettei hänen elämänsä tarkoitus voikaan olla aineellisessa elämänsä, vaan että sen tarkoitus on aivan toista laatua, se on henkistä laatua. Ihminen ymmärtää, että hän edustaa tajuntaa ja henkeä tässä aineellisessa maailmassa. On kuin hän olisi täällä vain jonkinlaisena taloudenhoitajana, jolle elämän henki kuiskaa: ”Sinun paikkasi elämässä on siinä, että sinä toimitat, suoritat velvollisuutesi

ja hoidat asioita, mutta älä ajattele, että mitään on sinun, että sinulla on joitakin oikeuksia elämään nähden!” Se on hengen ensimmäinen kuiske.

Me näemme, kuinka ihmiset yleensä juuri tässä kohden enimmänsä erehtyvät. Mutta vaikka ihminen ei selvästi näkisikään, mikä on henkisen elämän A ja O, niin hän kuitenkin voi, jos hän kehittää itseään, kehittää järkeään ja tunnettaan, hän kyllä voi ymmärtää paljonkin elämästä eläessään sivistyneessä yhteiskunnassa. Hän voi ymmärtää sen, että elämällä on henkinen tarkoitus, hän voi tulla aivan vakuuttuneeksi siitä. Ja vaikka hän ei tulisikaan siitä vakuuttuneeksi, niin hän voi kuitenkin oppia, missä kohden hän itse on erehtynyt elämän suhteen, hän saa oppia, missä kohden hän on puutteellinen, sillä elämä asettaa hänelle koetuksia, ja niistä hän saa oppia enemmän tuntemaan elämää ja omaa suhdettaan siihen.

Me sanomme nyt, että jokainen ihminen voi teosofian avulla oppia näkemään, että elämässä on tie ja että ihmisen pitää kulkea sitä elämän tietä, että ihmisen pitää kasvattaa itseään ja tehdä työtä sen hyväksi, että kaikki ihmiset oppisivat näkemään elämän tien. Vain teosofia voi ihmisen herättää. Teosofia näyttää hänelle elämän tien ja auttaa ymmärtämään, millainen elämä todellisuudessa on. Mutta nähtyään teosofian avulla elämän tien ihminen voi sanoa itselleen: ”Voidakseen tätä kaikkea tehdä, mitä teosofia kehoittaa minua tekemään, voidakseni tehdä työtä teosofian puolesta ja elää henkistä elämää, minä en saa olla niin köyhä kuin nyt olen, vaan minulla pitää olla enemmän varallisuutta.” Saattaa tapahtua, että hän menee niinkin pitkälle, että sanoo: ”Jos mestarit, joihin teosofeina uskomme, ovat niin rikkaita, niin mahdottoman rikkaita” sillä hän on saattanut kuulla niin puhuttavan — ”niin miksikä he eivät auta minua, heidän pitää antaa minulle varoja, rahaa. Hehän näkevät, kuinka vilpitön on haluni auttaa kaikkia ihmisiä. Eivätkö he voisi minua auttaa, jos heillä kerran on varoja siihen? Miksikä he ovat niin kitsaita?”

Ihminen voi sanoa näin itselleen ja toisillekin. Tämä on räikeä esimerkki, mutta saatamme sitä hyvin sovelluttaa. Ihminen, joka tahtoo palvella Jumalaa ja tahtoo viedä toisiakin ihmisiä Jumalan luo, voi ajatella: ”Miksi ei Jumala minua tässä auta, miksi ei Jeesus Kristus minua auta, miksi eivät toiset ihmiset, ystävät, minua tässä työssä auta?” Tällainen on tavallista elämässä. Mutta kun ihminen näin ajattelee, silloin elämä asettaa hänet koetukselle, silloin elämä sanoo hänelle: ”Kun näin ajattelen, niin sinä et vielä tiedä mitään etkä ymmärrä mitään. Sinun pitää ymmärtää, että jos tahdot palvella ihmisiä, jos tahdot palvella totuutta ja oikeutta, jos tahdot palvella ihmiskuntaa ja henkistä elämää, niin ensimmäinen ehto on se, että olet irti aineellisuudesta. Todista, että aineellisuus ei sinua enää houkuttele, todista, että olet sen yläpuolella. Todista se itsessäsi, omassa elämässäsi, ja jos osaat sen todistaa, silloin sinä olet todella sen yläpuolella. Näytä, että olet siitä vapaa. Eivät mestarit auta, ei Jumala auta, ei kukaan auta sinua saamaan mitään aineellista, vaan sinun pitää tehdä työtä vapaana kaikesta aineellisuudesta!” Ja kun ihminen ymmärtää elämän sanoman, niin hän todistaa itsessään ja näyttää elämällään, että hän on vapaa aineellisuudesta, että hän osaa tehdä työtä, vaikka elämä ei anna hänelle mitään. Hän saa tulla toimeen henkisessä työssä aivan omin voimin, sillä hänen tehtävänsä on juuri todistaa, että aineellisuus ei ole sitä, jota hän kaipaa, ja että se, mitä hänen pitää saada, ei kuulu aineelliseen elämään.

Ja se läksy, jonka ihmisen pitää oppia, on ilmaistu Jeesus Kristuksen sanoissa: ”Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa! Etsikää sitä alkää etsikö mitään aineellista, alkää sekottako etsintäänne mitään aineellista, niin sitten kaikki muu teille annetaan.” Siinä ihminen erehtyy, kun hän sanoo: ”Minä etsin sitä tai sitä”. ”Ei”, sanoo elämä, ”todista itsessäsi, ettet pyydä mitään, vaan tahdot palvella vain henkeä ja totuutta!” Jos tahdotte palvella henkistä elämää, silloin teidät asetetaan henkiselle koetukselle. Jos on joku ihminen, joka asettaa itselleen korkeita, henkisiä ihanteita ja ajattelee: ”Minä tahdon palvella Jumalaa, tahdon tehdä työtä totuuden, ja koko ihmiskunnan puolesta”, niin hänen pitää sanoa itselleen: ”Minulla ei ole mitään aineellista päämäärää, minulla ei ole mitään halua menestyä ulkonaisesti, mutta minulla on Jumala, johon olen täynnä uskoa, ja minulle on sanottu: Etsikää ensin Jumalan valtakuntaa! Lähden siis ulos maailmaan, enkä pyydä mitään muuta kuin Jumalan valtakuntaa.” Ja hän uskaltaa lähteä ulos elämään, sillä hän sanoo: ”Minä en tee väärin, minä en toimi itsekkäästi, vaan minä rakastan ja palvelen ihmisiä, ja kuolen

vaikka nälkään, jos Jumala niin tahtoo”. Kun sielu, ihminen, joka on lähetetty tähän elämään, tahtoo tehdä Jumalan valtakunnan puolesta työtä, niin hän menee ulos elämään tekemään sitä työtä ja on valmis kuolemaan vaikka viikon kuluttua, jos Jumala niin tahtoo. Ja kun ihminen on tullut tähän kohtaan, niin hän menee rohkeasti elämään, sillä hän ei tarvitse mitään aineellista, hän ei sure, millä hän itseään vaatettaisi. Hän voi sanoa Fransiscus Assisilaisen tavalla: ”Jos Jumala on olemassa, jos henkinen elämä on todellisuutta, jos on olemassa totuutta ja rakkautta ja jos on välttämätöntä, että minä elän totuuden ja rakkauden puolesta, niin minä elän, jos Jumala tahtoo minun elävän.”

Jos ihminen osaa ajatella tällä tavalla, Fransiscus Assisilaisen tavalla, ja menee ulos elämään, silloin hän on sen lupauksensa kannalla, jonka hän on tehnyt itselleen, hän on sille lupaukselleen kuuliainen, hän tottelee. Hän menee ulos elämään ja Jumala pitää hänestä huolen. Millä tavalla se tapahtuu, se on Jumalan salaisuus. Jumala pitää hänestä huolen, mutta ainoastaan silloin, kun hän ei mitään pyydä itselleen. Mutta ensin hänen pitää todistaa, että hän on uskollinen vähässä, ja jos hän on uskollinen vähässä, niin hänelle alkaa aivan uusi elämä.

Henkisen elämän ensimmäinen tunnusmerkki se, joka pitää ihmisessä ilmetä silloin, kun elämän tie alkaa hänelle näkyä, on vapaaehtoinen köyhyys. Se merkitsee, että ihminen ei tahdo saada itselleen tätä aineellista maailmaa. Hän on siitä vapaa. Se on hänelle kuin vieras, hän ei tahdo sitä ylläpitää itsessään. Muistanette, mitä Jeesus sanoi rikkaalle nuorukaiselle, joka häneltä kysyi: ”Mitä minun pitää tehdä, että voisin seurata Sinua?” — Täytä käskyt.” — ”Aina olen ne täyttänyt.” — ”Hyvä on”, sanoi Jeesus, ”mene ja myy tavarasi ja anna kaikki köyhille!” Siinä tuli seisahdus. Nuorukainen meni miettiväisenä pois, hänen päänsä painui alas: ”Mitähän se mahtaa tarkoittaa, mitä Jeesus sanoi?” Hän ei ymmärtänyt, että Jeesus tarkoitti sitä, että hänen on opittava elämän tie. Kuinka hän olisi saattanut kulkea Jeesuksen tietä, kun hän oli vielä kiinni aineellisessa elämässä? Jos ihminen rakastaa aineellista elämää, niin hän on kelvoton seuraamaan mestaria, sillä hän ei ole vielä ymmärtänyt elämän tietä. Mutta jos ihminen tahtoo seurata Jeesuksen neuvoa, niin hän ymmärtää, että ihmisellä täytyy olla jokin johtaja, opas, jotta hän voisi sillä tavalla elää henkistä elämää. Hän huomaa, kun hän on seurannut Jeesuksen neuvoa, että täytyy olla jokin menetelmä, jota voi seurata voidakseen ottaa askeleita eteenpäin elämän tiellä, ja että hänen täytyy saada tietoa siitä menetelmästä. Ja miksi hän tarvitsee opettajaa ja johtajaa. Ja me voimme nähdä, kun katselemme kuinka on yleensä elämässä, että tämä kysymys opettajasta voi tulla ratkaistuksi eri tavoilla.

Muistamme viime esitelmästä, että ihmiset voi jakaa neljään luokkaan heidän temperamenttina perusteella. Nämä luokat ovat: flegmaattinen temperamentti eli työtätekevä luokka, sangviininen temperamentti eli omistava luokka, koleerinen temperamentti eli sotilasluokka ja melankoolinen temperamentti eli sivistynyt, oppinut luokka. Ja me voimme huomata, kuinka nämä eri temperamentit suhtautuvat eri tavalla opettajakysymykseen.

flegmaattinen luonne
sangviininen luonne
koleerinen luonne

fyysillinen mestari
näkyvätön mestari
Jeesus Kristus

---

melankoolinen luonne

Logos
teosofia
Kristus

Nyt ihmiset, joilla on luonteensa perusominaisuutena flegmaattinen temperamentti, kaipaavat aina fyysillistä mestaria. Me huomaamme, kun menemme taaksepäin ihmiskunnan historiassa, että noina alkuaikoina, jolloin juuri kehittyi flegmaattinen temperamentti, oli yhteiskunnassa aina mukana korkeita olentoja, mestariolentoja. He elivät silloin mukana ihmiskunnassa, jonka jäsenet olivat vähemmän kehittyneitä kuin nyt, ja kuuluivat ensimmäiseen luokkaan, jossa he oppivat työtä tekemään ja työtä rakastamaan. Me huomaamme, että nykyään on ihmiselle, jolla on flegmaattinen temperamentti, siis rauhallinen, tyyni, itsekäs ja hidas, että hänelle

on hyödyksi, jos hänellä on fyysillinen mestari, opettaja ja johtaja, joka sanoo hänelle: ”Nyt sinun pitää tehdä niin ja niin. Suorita nämä asiat ja silloin sinun käy hyvin.”

Me näemme kyllä, että meidän nykyisissä yhteiskunnissamme, nykyisessä sivistyneessä yhteiskunnassa ei juuri ole mestareita näkyvässä maailmassa, ei esiinny julkisesti jumalallisia mestariolentoja. Ja jos heitä olisikin, niin he pitäisivät itsensä salassa, he eivät ainakaan täällä länsimailla näyttäytyisi ihmisille. Itämailla on asia hieman toisin, siellä ei ole mahdotonta tavata fyysillistäkin mestaria., sillä siellä voi olla suuria ja korkeita olentoja tavallisten ihmisten joukossa. Siellä liikkuu ihmisten keskuudessa joogea, jotka ovat paljon harjoittaneet itsekasvatusta ja joilla on paljon tietoa. On hyvä ihmiselle, jos hän voi saada ohjausta toiselta, kehittyneemmältä ihmiseltä, joka voi häntä neuvoa: ”Näin ja näin sinun pitää tehdä.” On hyvä, jos ihminen oppii tottelemaan henkisissä asioissa. On hyvä, jos osaamme totella meitä viisaampia ihmisiä, että sitten osaamme totella itse viisautta. Me kaikki ihmiset kaipaamme tottelemisen läksyä, sillä ihmisen on opittava tottelemaan. Se, mitä meiltä ennen kaikkea odotetaan, on kyky totella itse viisautta, vaikka se ei olisikaan personoitu mihinkään tiettyyn opettajaan. Se viisaus on silloin jotakin, joka on objektiivista, verrattuna ihmisen omaan subjektiiviseen maailmaan. Kun ihminen näkee henkisen tien, silloin hän ei enää kaipaa fyysillistä opettajaa, mestaria, vaan viisautta. Hän etsii siis mestaria toisessa merkityksessä. Tämä on silloin toinen mahdollisuus löytää itselleen opettaja, tämä on se mahdollisuus, joka on lähempänä ihmistä meidän nykyisessä sivistyneessä yhteiskunnassamme. Tätä opettajaa me voimme nimittää näkymättömäksi mestariksi.

Tämä nimitys näkymätön mestari sisältää sängen huomattavan seikan, se sisältää käytännöllisesti katsoen jokseenkin merkillisen seikan. Näkymätön mestari, sehän on aivan epämääräinen käsite. Miten ihminen voi luottaa sellaiseen? Ihminen voi tietää kirjallisuuden perusteella, että ihmiskunnassa on elänyt useita mestareita, korkeita mestariolentoja, sellaisia kuin esim. Gautama Buddha. Me tiedämme, että ihmiskunnan historiassa on esiintynyt myös opettaja, jota kutsutaan nimellä Jeesus Kristus, ja että hänkin on korkea viisauden mestari ja enemmänkin, hän on koko mestarien Salaisen Veljeskunnan edustaja ja samalla siis näkymättömän Mestarin edustaja. Minkätähden Jeesus Kristus on tällaisessa erikoisasemassa, miksi ei Buddha yhtä hyvin voi olla siinä? Ensinnäkin siksi, että Gautama Buddha ei ole samanlaisessa suhteessa ihmiskuntaan, kuin Jeesus Kristus on. Kun Buddha kuoli, niin hän siirtyi — niin kuin sanotaan — paranirvaanaan. Häntä mietiskelevät vielä kaikki buddhalaiset, ja se merkitsee, että Buddhan ajatukset seuraavat kaikkia buddhalaisia, mutta itse Buddha ei ole millään tavalla mystillinen. Hän on ihminen, joka on elänyt täällä, mutta kellään nyt elävällä ihmisellä ei ole mystillistä yhteyttä hänen kanssaan. Hän on opettaja, joka sanoo: ”Tehkää niin kuin olen käsenyt, ja jos teette sanani mukaan, niin saavutatte täydellisyyden, nirvaanan.” Buddhalainen sanoo: ”Jos ihminen on oikea buddhalainen, niin hän noudattaa Buddhan käskyjä. Hän kulkee Tathagaatan jälkiä ja saavuttaa täydellisyyden.”

Mutta Jeesus Kristuksesta on puhuttu toisella tavalla. On sanottu, että hän ei ole kuolemansa jälkeen siirtynyt taivasiin, vaan että hän yhä auttaa maan päällä eläviä ihmisiä, jotka noudattavat hänen käskyjään. Hänestä uskotaan, että hän elää kuolemansa jälkeen meidän keskellämme viimeiseen saakka. Hän ei ole kaukana ihmiskunnasta, vaan hän elää täällä. Hän on tavallaan kaikkien mestarien edustaja, sillä hän edustaa koko Veljeskuntaa, koska hän on sanonut: ”Minä olen aina teidän kanssanne”, sillä kaikki mestarit elävät ihmisten keskuudessa, joskaan eivät aina elä näkyvässä maailmassa. Jeesus Kristus elää samalla kertaa näkymättömässä maailmassa ja meidän keskellämme. Jeesus Kristus on sillä tavalla erikoinen ja häntä on pitkin vuosisatoja aina käsitetty sillä tavalla.

Me puhumme nyt erikoisesti niistä ihmisistä, jotka uskovat Jeesus Kristukseen ja pitävät häntä mestarina. — Voi olla paljonkin ihmisiä, jotka ajattelevat, että Jeesus Kristusta ei ole koskaan elänyt. — Me puhumme niistä ihmisistä, jotka uskovat että Jeesus Kristus on elänyt tässä elämässä, ja tahtovat tehdä hänen neuvojensa mukaan, ja me voimme ymmärtää ja tietää, että Jeesus Kristus on todella aina heidän kanssaan. Hän on siis heille se näkymätön opettaja, jonka luo he voivat aina mennä. Tämä on toinen mahdollisuus löytää näkymätön mestari, Jeesus Kristus

näkymättömänä mestarina. Se ei ole vain sitä, että ihminen lukee evankeliumista Jeesus Kristuksen käskyt ja kaikki muut neuvot, ja koettaa niitä noudattaa, vaan se on myös sitä, että hän voi hengessään, sisässään päästä subjektiivisesti yhteyteen Jeesus Kristuksen kanssa. Hän voi näkymättömästi päästä yhteyteen Jeesus Kristuksen kanssa, jolloin hänessä syntyy side Jeesus Kristukseen ja hän on aina hänen kanssaan. Jeesus Kristus on hänelle näkymätön mestari ja samalla kaikkien mestarien edustaja.

Tämä on kokemus, joka tulee ihmiselle, jos hän tahtoo kulkea elämän tietä. Jos ihminen haluaa elää henkistä elämää Jeesus Kristuksen neuvojen mukaan, niin hän saa näkymättömän opettajan, jota hän kutsuu Jeesus Kristukseksi. Hän kohtaa Jeesus Kristuksen personallisena olentona. Se ei ole mitään abstraktista, yleistä, vaan se on personallinen kokemus. Hän kohtaa Jeesus Kristuksen personallisena olentona, personallisena näkymättömänä opettajana. Hänen yhteytensä ihmisen sielu voi päästä, ja tämän kokemuksen saattaa tehdä jokainen ihminen, jokainen, joka siihen valmistuu.

Me huomaamme, että opettajakysymys ratkeaa tällä tavalla toiselle ja kolmannelle temperamentille. On paljon sangviinisia ja koleerisia ihmisiä. Koleeriset ihmiset kuuluvat hallitsevaan luokkaan, he tahtovat käskä ja hallita. He eivät saata totella fyysillistä mestaria, nämä ihmiset, jotka yhteiskunnassa kuuluvat sotilasluokkaan. He ovat järjestyksen ihmisiä, he eivät ole sellaisia, jotka osaavat totella viisautta, vaikka heidän pitää kyllä oppia tottelemaan niitä ihmisiä, jotka ovat arvossa heitä ylempänä. Mutta samalla kun he näin pakosta saavat oppia tottelemaan, heissä kehittyy hallitsemisen halu. Sitten saattaa tapahtua, kun heltyy disiplina, kuri, että näistä ihmisistä, jotka ovat pakosta totelleet ja joissa sen tottelemisen ohella on kehittynyt käskemishalu, että heistä tulee raakoja ja julmia, jos he eivät vielä ole oppineet täydellisesti läksyään. Siinä luokassa pitää kehittyä sellainen tottelemisen henki, että opettajana, käskijänä voi olla näkymätönkin opettaja, henkinen näkymätön opettaja.

Siten meillä on vielä kolmas mahdollinen ratkaisu opettajakysymykselle, ja se on siinä, että opettajakäsite muuttuu abstraktiseksi. Silloin ihmiselle tulee opettajaksi viisaan ihmisen, näkyvän tai näkymättömän opettajan, asemesta itse viisautta. Ja me voimme kutsua sitä silloin Logokseksi, tai teosofiaksi sanan alkuperäisessä merkityksessä – siis jumalviisaudeksi – tai sitten vielä Kristukseksi yleisessä merkityksessä, merkityksessä Logos, ei siis Jeesus Kristus personallisessa merkityksessä henkilönä, joka oli maan päällä, vaan Kristus, Logos itse aatteena, itse totuutena, itse elämän ihanteena, itse Jumalana sinään. Ne ihmiset, joille opettaja kysymys ratkeaa tällä tavalla, he ajattelevat paljon, he ajattelevat elämän asioita, he ovat oppineita ihmisiä ja edustavat yhteiskunnan henkistä viisautta. He saattavat vaikuttaa melkein synkiltä ihmisiltä, he ovat mietiskeleviä, surumielisiä, melankoolisia ihmisiä. Kun he tarvitsevat opettajaa, silloin kun he näkevät elämän tien, niin he voivat löytää opettajan vain siten, että muodostavat sen itse itsessään. Heille voi opettaja olla vain abstraktista laatua: Jumala, Logos, teosofia tai aate.